

OLIY TA'LIMDA ZAMONAVIY TA'LIMNI BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING O'ZIGA XOS USULLARI

Nosirova Muzayam Ilhomovna

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim sifatini boshqarishning o'ziga xos ahamiyatlari, uning dolzarbligi, tizimi, yondashuv shakli, boshqarishning innovatsion va motivatsion usullari haqida ma'lumotlar berilgan va berilgan ma'lumotlar misollar yordamida ochib berilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim subyekti, mexanizm, boshqaruv shakli, boshqaruv elementi, raqobatbardoshlik, yondashuv, sifat falsafasi, standartlashtirish.

Ta'lim sifatini boshqarish - iste'molchilarning ehtiyojlarini, fan yutuqlarini qondirishga va yangi vazifalarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan tizim, jarayon, ta'lim natijasining yangi sifatini tasdiqlash prizmasi orqali universitetning butun boshqaruv tizimi. Ta'lim sifatini boshqarish universitetni boshqarishda ta'lim muassasasi faoliyatining barcha jabhalarining sifat ko'rsatkichlari birinchi o'ringa qo'yilganda, boshqaruvning innovatsion va motivatsion usullari qo'llaniladigan bunday yondashuvni nazarda tutadi. Universitetda ta'lim sifatini boshqarish – ta'lim tashkilotini ilm-fan yutuqlari, bozor mexanizmlari, barcha ta'lim subyektlarining ishtiyoqi va ijodkorligi, ularning hamkorligi, ta'limning shart-sharoitlari, jarayoni, natijalarini ta'minlashga qaratilgan yangi axborot texnologiyalari asosida samarali boshqarish, o'quvchilarni moddiy va ma'naviy ishlab chiqarishda muvaffaqiyatli ishlash, jadal o'zgaruvchan dunyoda yashash, yangi bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirishda o'zini faol

va ijodiy namoyon etish, talablarga javob beradigan xususiyatlarni shakllantiradigan ana shunday o'qitish, tarbiyalash va rivojlantirish, samarali boshqaruv elementlarining belgilangan tizimiga asoslanadi. Ta'lim sifatini boshqarish - bu ta'limning ma'lum, oldindan bashorat qilingan natijalariga erishishga qaratilgan va tashkil etilgan maxsus boshqaruv bo'lib, maqsadlar (natijalar) talabaning (bitiruvchining) potentsial rivojlanishi sohasida bashorat qilinishi kerak. Bundan tashqari, ta'lim muassasasining sifatini boshqarish uning raqobatbardoshligining asosiy sharti sifatida qaraladi. Bugungi kunda biz ta'lim sifatiga ikkita bir-birini to'ldiruvchi yondashuvlar mavjudligi haqida gapirishimiz mumkin: amaliy, bu sifatni maqsadlarga muvofiqlik darajasi sifatida aniqlashdan iborat (iste'molchining turli maqsadlari - sifat menejmenti zarurligini talab qiladigan turli sifat), va ikkinchi yondashuv, uzviy davom birinchi va ta'lim jarayonida sodir bo'lgan ichki jarayonlarga tegishli. Ta'lim sifatini boshqarish nazariyasi va amaliyotida bir nechta asosiy yondashuvlarni ajratib ko'rsatish mumkin: - ilmiy yondashuv ta'lim tashkilotida mavjud bo'lgan mutlaqo barcha lavozimlar uchun kontseptsiyalar, ilmiy asoslangan mezonlar va yo'riqnomalarni ishlab chiqishdir. Shu bilan birga, turli boshqaruv tizimlari (iyerarxik yoki demokratik) o'ziga xos yondashuvga ega; - jarayon, unga ko'ra sifat menejmenti jarayon, uzluksiz o'zaro bog'liq harakatlar (boshqaruv funksiyalari) qatori sifatida qaraladi, ularning har biri ham jarayondir. Ushbu funksiyalarga rejalashtirish, tashkil etish, buyurtmalar, muvofiqlashtirish va nazorat kiradi. Ta'limda sifat menejmentiga nisbatan tizimli yondashuvdan foydalanish tizim sifatida sifat menejmenti konsepsiyasiga asoslanadi va quyidagi tamoyillarni qo'llashni o'z ichiga oladi:

- 1) tuzilish;
- 2) boshqaruv funksiyalarining yaxlit majmuini amalga oshirish;
- 3) sifat menejmentini iyerarxik tashkil etish;

4) tizim faoliyatining turli bosqichlarida tashqi va ichki omillarning munosabati-suksessiya; - muayyan vaziyatlar va sharoitlarga qarab turli boshqaruv variantlarini nazarda tutuvchi vaziyatli; - dasturiy-maqсадli yondashuv zamonaviy menejmentdagi asosiy metodologik yondashuvlardan biri bo'lib, u maqsadlarni aniq belgilash, ushbu maqsadlarga erishishga qaratilgan harakatlar dasturini shakllantirish va amalga oshirishni nazarda tutadi. Ta'limda sifat menejmentiga turli yondashuvlarni o'rganish qator tadqiqotchilarga e'tibor beradi, ya'ni E.M. Korotkov, M.M. Potashnik, P.I. Tretyakov, I.K. Shalaev, T.I. Shamova va boshqalar. Bugungi kunda sifat tizimini standartlashtirish va sertifikatlash zarur. Bu ma'lum bir ishlab chiqarish muvaffaqiyatini tan olish, butun kompaniya muvaffaqiyatini tan olish yo'lidagi zarur bosqich va "jami sifat menejmenti usullari" umumiy nomini olgan sifat menejmentining eng zamonaviy modellarini joriy etishdir. Shunday qilib, hozirgi bosqichda ta'limda sifat menejmentining rivojlanishi sifat muammolarini hal qilishda turli yondashuvlarni shakllantirish bilan bog'liq. Insoniyatning yuqori sifatli ta'lim olishga bo'lgan obyektiv ehtiyojiga javoban yuzaga kelgan ta'lim sifatini boshqarish bugungi kunda yetarli darajada hayot sifatiga qaratilgan. Ishlab chiqaruvchi kuchlar va ishlab chiqarish munosabatlarini rivojlantirish strategiyasi sifatida qaraladigan boshqaruv, sifatni ta'minlash va yaxshilash nafaqat omon qolishga, balki jamiyat, korxona va har bir insonning farovonligiga qaratilgan bo'lib, umumiy boshqaruv tizimidan ajralmasdir. Shu munosabat bilan ta'limda umumiy sifat menejmentini rivojlantirishni umumiy boshqaruvni rivojlantirish bilan birgalikda ko'rib chiqadigan yondashuv muallifning fikricha, eng muvaffaqiyatli hisoblanadi. Ko'pgina tadqiqotchilarning fikricha, TQMni ta'lim muhitiga kiritish muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Biznesni boshqarish usullarini ta'limga o'tkazishning fundamental imkoniyatlari va maqsadga muvofiqligi yuzasidan faol nazariy munozaralar olib borilmoqda. Ushbu rejada biznes va ta'limning umumiy va o'ziga xos xususiyatlari: ularning maqsadlari, usullari, vositalari, sifat tushunchalari, sifatni o'lchash vositalari va boshqalar muhokama qilinadi. Sifat falsafasi bittadan ko'chiriladigan shablon emasligi ta'kidlanadi. Biroq, falsafa universal bo'lishi mumkin, ammo bu holda sifatga erishish uchun qarorlar

tizimi sezilarli darajada farq qilishi mumkin. Bozor iqtisodiyoti sharoitida ta'lim tashkilotining omon qolishi, eng avvalo, uning o'z strategiyasiga ega yoki yo'qligiga, shuningdek, ushbu tashkilotning aniq faoliyat orqali ushbu strategiyani amalda izchil amalga oshirish qobiliyati va qobiliyatiga bog'liq. Ta'lim xizmatlari bozoridagi beqarorlik, shuningdek, bozor sharoitida boshqaruvning murakkabligi ortib borayotgani ta'lim tashkilotlari uchun sifat menejmenti tizimini o'rganish va joriy etish vazifasini dolzarblashtiradi. Bagautdinova N.G. ta'kidlaydi " zamonaviy sharoitlar, ta'lim tashkilotlari kuchaygan raqobat muhitida ishlaydi va ular TQM tamoyillaridan foydalanadiganlar raqobatbarchilardan sezilarli ustunlikka ega bo'ladilar, chunki butun tizim to'g'ridan-to'g'ri xizmatlar iste'molchilariga va ular baholaydigan asosiy omillarga qaratilgan bo'ladi. : 1) jamiyat ehtiyojlari va uning talablarini tushunish; 2) ishonchlilik; 3) sezuvchanlik; 4) raqobatbardoshlik; 5) xushmuomalalik; 6) aloqa (muloqot); 7) vakolat; 8) xavfsizlik». Sifat - bu jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy faoliyatini ilmiy tashkil etish sohasi, keng doiradagi mutaxassislar uchun murakkab tadqiqot sohasi. Bir qator davlatlar buni allaqachon anglab yetgan va sifat muammolarini amaliy hal etishga kirishgan, tegishli zamonaviy yondashuv, usul va vositalardan samarali foydalanish uchun ishchilarni tayyorlashga alohida e'tibor qaratmoqda. Umumiy sifat menejmenti (TQM) tizimi ko'plab muvaffaqiyatli korxonalarda kuchli mavqega ega bo'lib, ta'lim tizimidagi qarashlarni sezilarli darajada o'zgartirdi. TQM korxonaning (tashkilotning) iqtisodiy rivojlanishining uzoq muddatli strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirishni, uning barcha xodimlarini ijodiy faoliyatga jalb qilishni o'z ichiga oladi, bu ta'lim tashkilotining o'zi ham, iste'molchilarning ham manfaatlarini qondirishni ta'minlashi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Shadiyev, A. K. (2023). Stages of Development of The Digital Economy in Uzbekistan and Future Plans. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 2(12), 333-340.
2. Shadiyev, A. (2022). О 'QUV EKSORSIYASI-TURIZMNI О 'QITISHNING INNOVATSION USULI SIFATIDA. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 13(13).
3. Базарова, М. С., Шарипова, М., & Нуруллоев, О. (2021). "РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ" ДА АҲОЛИНИНГ ИШ БИЛАН БАНДЛИГИ ХУСУСИЯТЛАРИ. САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ, 482.
4. Bazarova, M. S. (2022). FACTORS THAT ENSURE THE SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF A SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS IN THE FIELD OF HIGHER EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 582-586.
5. Bahodirovich, K. B. (2023). EVOLUTION OF THE AUDITING PROFESSION IN THE SMART MACHINE AGE. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 450-454.
6. Khalilov Bahromjon Bahodirovich. (2023). The International Financial Reporting Standards (IFRS) Mean to Businesses and Investors in Uzbekistan. *Miasto Przyszłości*, 42, 746–750.
7. Raxmonqulova, N. (2023). DEVELOPMENT STRATEGY IN THE DEVELOPMENT OF THE REGIONAL ECONOMY. *Modern Science and Research*, 2(12), 301-305.
8. Abdulloev, A. J., & Rakhmankulova, N. O. THEORETICAL ASPECTS OF THE INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP CONCEPT.
9. Sh, Y. D., & Rakhmanqulova, N. O. (2021). XUSUSIY SHERIKCHILIK VA TURIZM KLASTERI SOHASIDAGI TADBIRKORLIK RIVOJIDA DAVLATNING O'RNI.

BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 1(2), 73-76.

10. Явмутов, Д. Ш., & Рахманкулова, Н. О. (2021). РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ В РАЗВИТИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА. ТА'ЛИМ VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI, 1(2), 23-28.

11. Рахманкулова, Н. (2023). РОЛЬ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕГИОНАЛЬНОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ. Gospodarka i Innowacje., 36, 168-170.

12. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. Modern Science and Research, 2(12), 559–568.

13. To'rayevna, S. N. (2023). DEMOKRATIYA VA IQTISODIYOT O'RTASIDAGI MUNOSABAT" SIYOSIY SHAXS" NAZARIDAN. Gospodarka i Innowacje., 42, 387-394.

14. To'rayevna, S. N. (2023). YETAKCHILIK USLUBI SIFATIDA MURABIIYOTDAN FOYDALANISH MENEJERLARNI TAYYORLASH. Gospodarka i Innowacje., 42, 399-408.

15. Toshov, M. (2023). FORMATION OF PRINCIPLES HR (HUMAN RESOURCE) BASED ON KEY INDICATORS (KPI). Modern Science and Research, 2(12), 477–482.

16. Toshov, M. (2023). CREATIVE ECONOMY: ESSENCE AND STRUCTURE. Modern Science and Research, 2(12), 499-505.

17. Toshov, M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI. Modern Science and Research, 2(12), 470–476.

18. Очилов, Ш. Б., & Жумаева, З. К. (2017). Основные направления развития инноваций в республике Узбекистан. Инновационное развитие, (6), 45-47.

19. Жумаева, З. К., & Тошев, Ф. З. (2017). Пути дальнейшего совершенствования привлечения прямых иностранных инвестиций в экономику Узбекистана. Инновационное развитие, (4), 66-68.

20. Akbarovna, N. N. (2023). BULUTLI HISOBLASH TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIYOTDA TURGAN ORNI. Gospodarka i Innowacje., 42, 517-520.

21. Nargiza , N. . (2023). THE ROLE OF PROPERTY RELATIONS IN SOCIETY. Modern Science and Research, 2(12), 889–893.
22. Ibodulloyevich, I. E. (2023). DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI TAQSIMLANISHINI TAKOMILLASHTIRISH. Gospodarka i Innowacje., 41, 321-325.
23. Ibodulloyevich, I. E. (2023). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI YANADA RIVOJLANTIRISH UCHUN QULAY ISHBILARMONLIK MUHITINI SHAKLLANTIRISH. Gospodarka i Innowacje., 42, 481-484.
24. Ikromov, E. (2023). REGULATION OF BUSINESS ACTIVITY IS SIMPLIFIED. Modern Science and Research, 2(12), 1107–1111.
25. Jumayeva, Z. (2023). BASICS OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT. Modern Science and Research, 2(12), 296–300.
26. Bustonovna, J. Z. (2023). PECULIARITIES OF THE AGRICULTURAL ECONOMY IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION. Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities, 11(5), 1256-1260.
27. Abidovna, A. S. (2023). MONTE CARLO MODELING AND ITS PECULIARITIES IN THE IMPLEMENTATION OF MARKETING ANALYSIS IN THE ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE. Gospodarka i Innowacje., 42, 375-380.
28. Abidovna, A. S. (2023). PRIORITY DIRECTIONS OF ANALYSIS OF CHANNELS OF PROMOTION OF THE MAIN ACTIVITY OF THE ENTERPRISE AND SEPARATE COMMUNICATION PROGRAMS. Gospodarka i Innowacje., 42, 369-374.
29. Qurbonov SH, Seytxalilov E. Ta'lim sifatini boshqarish. /T.: "Turon-Iqbol", 2006. 592 b.
2. Total Quality Management – всеобщее управление качеством. – Журнал "Директор-Иваново", № 1-2 (120-121), январь-февраль 2011 г.

30. Supiyevna B. M. INNOVATION IQTISODIYOTDA INSON KAPITALINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 7. – C. 168-171.
31. Bazarova, M. "EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION". Modern Science and Research, vol. 2, no. 10, Nov. 2023, pp. 798-04,
32. Supievna, Bazarova Mamlakat, and Sakhibova Firusa. "STRATEGIC WAYS OF IMPLEMENTING PERSONNEL POLICY IN COMMERCIAL BANKS." THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY 1.7 (2023): 22-25.